

Zmizelá místa

Paměť zaniklých a částečně zaniklých osad na Rychnovsku

Zájem o období poválečných dějin mě dovedl až do Sudet. V projektu *Zmizelá místa* vyhledávám zaniklé a částečně zaniklé samoty a obce v pohraničních oblastech České republiky, ze kterých bylo po válce odsunuto německy mluvící obyvatelstvo. Poslední dobou se zaměřuji na oblast Rychnovska. Na některých lokalitách nezůstalo téměř nic, někdy jen terénní nerovnosti či základy stavení, ale také drobné sakrální stavby, oprýskané kostely, zanedbané hřbitovy. Jinde zbylo jen pár chalup. Na mnoha místech někdejšího života stojí často už jen staré ovocné stromy. Avšak stále je zde možno najít artefakty po tehdejších obyvatelích: předměty denní potřeby, nádobí, části nástrojů a vybavení jejich obydlí, ale také například střepy skla. V oblasti Orlických hor totiž kdysi fungovala řada skláren.

Při svých toulkách krajinou v různých ročních obdobích zaznamenávám především místa bývalých samot a vesnic, úvozové cesty, rozvalené zídky zarostlé dřevinami, zbylé základy domů či nalezené předměty. Fotografuji také přírodní scenérie, kde kdysi probíhal čilý ruch. Subjektivní dokumentární soubor obsahuje rovněž snímky míst nejrůznějších objektů, staveb a památek, které zkáze unikly, nebo se obnovují a skoro jako za starých časů znovu slouží lidem.

V další části mé iniciativy vznikají autorské práce propojením různých vrstev záznamů – zejména fotogramů nalezených předmětů denní potřeby a dalších materiálů (úlomky výrobků ze skla či strusky). Výsledná díla s názvem *Pozůstatky* někdy obsahují fotografie, ale také kresby, nákresy (současných či bývalých) uličních sítí a zástavby, mapy či kartografické prvky. Součástí souboru jsou rovněž černobílé minimalistické fotografie skleněných střepů.

Celá akce zahrnuje kromě vzniku autorských děl a obrazové dokumentace navštívených míst také prezentaci historických snímků. Zmíněnou oblast se tak snažím reflektovat prostřednictvím mnohovrstevnatého materiálu.

Jolana Havelková

Navštívené zaniklé a částečně zaniklé samoty a obce (a oblasti s nimi související):

Anenská huť, Bartošovice v Orlických horách, Bedřichovka, Benátky, Bělá u Liberku, Bukový, Černá Voda, Čertův důl, Deštné v Orlických horách, Dříš, Hadinec, Hutě, Jadrná, Jedlová v Orlických horách, Julinčino údolí, Kačerov, Kamenec, Kolava, Kunčina Ves, Kunštát, Liberk, Luisino Údolí, Malá Strana, Mezina, Nebeská Rybná, Nemanice, Neratov, Ochoz, Olešnice v Orlických horách, Ostrov, Paseky, Pastviny, Podolí, Polom, Popelov, Rampuše, Rokytnice v Orlických horách, Rýnek, Říčky v Orlických horách, Sedloňov, Sobina, Souvlastní, Šediviny, Tisovec, Trčkov, Uhřínov, Údolíčko, Václavova Seč, Víska, Vízka, Vlčinec, Vrchní Orlice, Vysoký Kořen, Zdobnice a další